

Vergaderjaar 2016–2017

32 317

JBZ-Raad

HU

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 30 juni 2017

De vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad¹ heeft in haar vergadering van 21 maart 2017 gesproken over de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 27 en 28 maart 2017, aangeboden bij brief van 16 maart 2017.²

Naar aanleiding hiervan is op 12 mei 2017 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

De Staatssecretaris heeft op 29 juni 2017 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Engels (D66), Nagel (50plus), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Ten Hoeve (OSF), Schaap (VVD), Strik (GL) (*vice-voorzitter*), Knip (VVD), Beuving (PvdA), Faber-van de Klashorst (PVV), Schouwenaar (VVD), Schrijver (PvdA), Gerkens (SP), Bredenoord (D66), Dercksen (PVV) (*voorzitter*), D.J.H. van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Knapen (CDA), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), Teunissen (PvdD), Bikker (CU), Wezel (SP), Overbeek (SP).

² Kamerstukken I 2016/17, 32 317, HJ.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL / JBZ-RAAD

Aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

Den Haag, 12 mei 2017

De leden van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad hebben met belangstelling kennisgenomen van het afschrift van een schriftelijk overleg met de Tweede Kamer over de JBZ-Raad van 27-28 maart 2017, door u en de Minister van V&J aangeboden bij brief van 28 maart 2017.³ De leden van de **PVV**-fractie hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen en opmerkingen.

In het schriftelijk overleg met de Tweede Kamer stelt u op pagina 16 het volgende: *«Na Frankrijk en Duitsland, heeft Nederland het grootste aantal personen herplaatst. Nederland vindt het belangrijk dat ook andere lidstaten hun evenredig deel doen op dit vlak.»*

Hoeveel personen betreft dit concreet? Hoeveel nareizigers worden voor deze groep nog verwacht? Bent u van mening dat Nederland als top-3 herplaatsingsland een «evenredig deel» voor haar rekening neemt? Is de top-3 positie niet zodanig onevenredig dat Nederland direct moet stoppen met het opnemen van herplaatsers?

Op pagina 17 schrijft u: *«Gelet op de zorgen die er op dit moment bestaan over de opvangomstandigheden en de behandeling van kwetsbare asielzoekers in Griekenland, onderschrijft het kabinet de geleidelijke aanpak die de Commissie voorstaat. Bij de geleidelijke aanpak die de Commissie voorstaat zijn kwetsbare personen vooralsnog uitgezonderd van overdracht.»*

Welke definitie en criteria worden hier gehanteerd voor de status «kwetsbaar»? Hoe groot is de omvang van deze groep?

Even verderop op pagina 17 schrijft u: *«Nederland is op dit moment zelf nog niet gestart met het uitvoeren van Dublintransfers naar Griekenland.»* Waarom nog niet? Wanneer bent u wel bereid hiermee te starten? Kunt u duiding geven aan hoe onevenredig het is om als Nederland wel voorop te lopen met het opnemen van herplaatsers, maar ondertussen geen Dublintransfers naar Griekenland uit te voeren? Kunt u tevens aangeven hoe dit zich verhoudt tot de uitvoering van de Turkije-deal?

Op pagina 18 schrijft u: *«Het is niet mogelijk om u op deze korte termijn de actuele cijfers te verstrekken over het aantal minderjarigen dat inmiddels naar Nederland is herplaatst.»*

Kunt u aangeven waarom dit niet mogelijk is, worden deze cijfers niet bijgehouden? Kunnen deze cijfers inmiddels wel worden verstrekt?

Op pagina 22 schrijft u: *«Tot dusver is Turkije de gemaakte afspraken die voortvloeien uit de EU-Turkije Verklaring nagekomen. Het kabinet ziet in dat kader vooralsnog dan ook geen aanleiding om zich anders op te stellen inzake de uitvoering van de EU-Turkije Verklaring.»*

Kunt u de actuele stand van zaken en aantallen aangeven ten aanzien van het terugnemen van personen door Turkije? Is er inmiddels meer duidelijkheid ten aanzien van de concrete plannen tot hervestiging vanuit Turkije naar lidstaten van de Europese Unie binnen het kader van de besprekingen in Brussel over het Europees hervestigingsmechanisme? Wat is het standpunt van de Nederlandse regering hierin?

³ Kamerstukken I 2016/2017, 32 317, HK.

Op pagina 26 schrijft u over het Schengen Informatie Systeem (SIS): *«In de tussentijd worden gegevens verwijderd vanwege proportionaliteitsoverwegingen of omdat de signaleringen niet meer noodzakelijk zijn voor het beoogde doel.»*

Aangezien het SIS wordt ingezet in het kader van terrorismebestrijding: kunt u nader aangeven wat het afwegingskader is ten aanzien van het verwijderen van gegevens in relatie tot het doel van terrorismebestrijding?

Op pagina 28 schrijft u: *«Het verschil met Eurodac is dat in het EES asielzoekers niet mogen worden geregistreerd.»*

Waarom mogen asielzoekers niet in het EES worden geregistreerd? Hoe effectief is het EES hiermee nog?

Op pagina 30 schrijft u: *«Nederland verwelkomt de inspanningen van de Commissie en het Maltees voorzitterschap om de instroom via deze route beheersbaar te maken, verdrinkingen te voorkomen en mensensmokkel hard aan te pakken.»*

Kunt u nader aangeven wat het kabinet verstaat onder het «beheersbaar maken van de instroom»? Is de enige «beheersbare» vorm niet het volledig stoppen van deze instroom van massa-immigratie?

Even verderop op pagina 30 schrijft u: *«Nederland zal ten slotte bepleiten dat naast inspanningen vanuit de Unie ook ruimte en ondersteuning geboden dient te worden aan aanvullende bilaterale inspanningen van individuele lidstaten.»*

Op welke bilaterale inspanningen doelt u hier concreet?

Op pagina 31 schrijft u: *«Wat betreft het redden van migranten, dienen alle grenswachters die ingezet worden in Frontex-operaties fundamentele rechten te respecteren. (...) Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat asielzoekers niet worden ontscheept of op andere wijze worden overgedragen aan autoriteiten in derde landen als er een risico is op refoulement.»*

Binnen deze alinea spreekt u zowel over migranten als over asielzoekers. Kunt u nader aangeven in hoeverre u in dit kader nader onderscheid maakt? Kunt u aangeven in hoeverre er tijdens maritieme Frontex-operaties onderscheid wordt gemaakt tussen migranten en asielzoekers en op welke grond wordt bepaald of er sprake is van asielzoekers?

Tot slot refereren de leden van de PVV-fractie naar een artikel in de Elsevier van 2 mei jl.⁴ In dit artikel wordt verwezen naar een verklaring van Frans Timmermans die namens de Europese Commissie stelt dat de grenscontroles binnen de Schengenzone beëindigd dienen te worden. Kunt u aangeven of dit onderwerp op enigerlei wijze is besproken in de JBZ-Raad of op een andere wijze met de Nederlandse regering is overlegd? Welk standpunt heeft het kabinet hierin ingenomen?

De vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad ziet uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangt deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad,
R.G.J. Dercksen

⁴ <http://www.elsevier.nl/buitenland/achtergrond/2017/05/timmermans-binnengrens-in-europa-moet-weer-open-499477/>.

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2017

De leden van de PVV fractie van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad (I&A/JBZ) hebben een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd naar aanleiding van het afschrift van een schriftelijk overleg met de Tweede Kamer over de JBZ-Raad van 27 en 28 maart 2017⁵. Hierbij stuur ik u een reactie.

De leden van de PVV fractie informeren naar het aantal herplaatsingen naar Nederland.

Zoals uw Kamer bekend zet het kabinet zich er voortdurend voor in dat alle lidstaten hun verplichting in dezen nakomen. Uw Kamer wisselt hierover regelmatig met het kabinet van gedachten. Op peildatum 9 juni 2017 waren er 6.896 mensen herplaatst vanuit Italië, waarvan 613 naar Nederland, en 13.927 mensen herplaatst uit Griekenland, waarvan 1.295 naar Nederland.⁶ Het aantal te verwachten nareizigers is op voorhand moeilijk in te schatten. Wel is het zo dat daar waar mogelijk hele gezinnen worden herplaatst, zodat een nareisaanvraag niet nodig is. In haar 13^e voortgangsverslag onderstreept de Europese Commissie opnieuw dat het aantal herplaatsingskandidaten in Griekenland en Italië beduidend lager is dan het aantal waar bij het opstellen van de Raadsbesluiten vanuit is gegaan. In Griekenland zijn ongeveer 27.000 personen geregistreerd als herplaatsingskandidaat. Italië heeft tot nu toe 8.600 personen geregistreerd als herplaatsingskandidaat. Van deze aantallen dienen nog respectievelijk 11.000 en 1.600 personen te worden herplaatst. In het licht van die aantallen vindt het kabinet dat Nederland zijn evenredig aandeel doet.

De leden van de PVV fractie vragen naar de Dublintransfers naar Griekenland en het uitzonderen van kwetsbare asielzoekers daarvan. Ook vraagt de PVV fractie naar de criteria en omvang van deze groep.

Op dit moment is nog geen definitie van kwetsbare personen vastgesteld. Onder coördinatie van EASO wordt hier door de lidstaten over gesproken. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om personen die (zware) medische zorg nodig hebben of om alleenstaande minderjarigen alleenstaande vrouwen met kinderen. Het is niet mogelijk om aan te geven hoe groot deze groep in Nederland is, laat staan in andere EU lidstaten. De vraag naar de omvang van de groep kan ik (nog) niet beantwoorden.

Voorts vragen de leden naar het hervatten van Dublintransfers van Nederland naar Griekenland en naar de verhouding tot de uitvoering van de Verklaring EU-Turkije.

Het is belangrijk om terug te kunnen naar een volledig functionerend Dublinsysteem voor alle betrokken landen. Dit draagt bij aan het voorkomen van secundaire migratiestromen. Gelet op de zorgen die er bestaan over de opvangomstandigheden en de behandeling van kwetsbare asielzoekers in Griekenland, onderschrijft het kabinet de geleidelijke aanpak die de Commissie voorstaat. Bij deze geleidelijke aanpak zijn kwetsbare personen vooralsnog uitgezonderd van overdracht. Het is van belang om een hervatting van de overdrachten zorgvuldig vorm

⁵ Kamerstukken I 2016/17, 32 317, HN.

⁶ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/press-material/docs/state_of_play_-_relocation_en.pdf, geraadpleegd 13 juni 2017.

te geven om te voorkomen dat het Griekse opvang- en asielstelsel hierdoor onder een te grote druk komt te staan. Nederland pleit daarom voor een gecoördineerde aanpak onder de lidstaten van het hervatten van deze Dublintransfers, met een belangrijke coördinerende rol voor EASO en de Commissie. De toepassing van het Dublinsysteem staat los van de uitvoering van de Verklaring EU-Turkije.

De leden vragen naar actuele cijfers over het aantal minderjarigen dat naar Nederland is herplaatst.

Er zijn tot op heden circa 750 minderjarige vreemdelingen naar Nederland herplaatst. Dit zijn zowel minderjarige vreemdelingen in gezinsverband als alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

De leden vragen naar de stand van zaken rondom de uitvoering van de Verklaring EU-Turkije en in het bijzonder de terugkeer naar Turkije en hervestiging naar de EU.

Uit gegevens op de website van de Commissie blijkt dat in de periode van 4 april 2016 tot en met 9 juni jl. 2.011 migranten door Turkije zijn teruggenomen onder de EU-Turkije Verklaring.⁷ Ten aanzien van de verdere uitvoering van de EU-Turkije Verklaring en de wijze waarop Turkije daar invulling aan geeft, verwijs ik u kortheidshalve naar het meest recente, zesde voortgangsverslag van de Europese Commissie⁸ waarover u binnenkort een appreciatie ontvangt. Als onderdeel van de Verklaring worden Syrische vluchtelingen vanuit Turkije naar de EU lidstaten hervestigd. Het is aan de lidstaten om te bepalen om te doen op basis van nationale programma's, de JBZ-raadsconclusies van 20 juli 2015, of de herplaatsingsreserve uit het tweede Raadsbesluit van september 2015 die hier ook voor aangewend kan worden. Op dit moment wordt nog onderhandeld over de aanbeveling van de Commissie om te komen tot een vrijwillige regeling met Turkije voor toelating op humanitaire gronden en over het voorstel voor een Europees hervestigingskader. Uw Kamer is over het Nederlands standpunt per Kamerbrief geïnformeerd.⁹

De leden vragen een toelichting op het verwijderen van gegevens in relatie tot het doel van terrorismebestrijding van het Schengen informatiesysteem (SIS).

In het licht van de huidige en ook voorgestelde SIS wetgeving en de vereisten inzake gegevensbescherming zowel in die wetgeving als in het EU gegevensbeschermingspakket en nationaal recht, moet bij het aanbrengen van een signalering iedere keer worden vastgesteld of voldoende informatie aanwezig is en het proportioneel is om de signalering in het SIS aan te brengen. Indien de signalering zijn doel heeft bereikt – de gevraagde actie is uitgevoerd – is het vereist dat de signalering wordt verwijderd. Dit geldt ook als de maximale bewaartermijn – die gekoppeld is aan het moment waarop opnieuw een onderbouwde afweging moet worden gemaakt of de signalering gehandhaafd moet worden – nog niet is bereikt. Ook kan door nieuw bewijs, nieuwe informatie duidelijk worden dat het niet opportuun is iemand langer in het SIS te signaleren, bijvoorbeeld in het licht van de rechtsbescherming van het individu. Bijgevolg wordt voortdurend door autoriteiten een afweging gemaakt of en hoe iemand in het SIS wordt gesignaleerd. Dat laat onverlet dat de Nederlandse insteek is om zoveel en zo snel mogelijk terrorismegerelateerde signaleringen in het SIS aan te brengen volgend op genoemde afweging en natuurlijk terrorismegerelateerde informatie ook in andere nationale en internationale systemen (bijvoorbeeld bij

⁷ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/press-material/docs/state_of_play_-_eu-turkey_en.pdf, geraadpleegd 13 juni 2017.

⁸ COM(2017) 323.

⁹ *Kamerstukken II* 2015/2016, 34 370, nr. 2.

Europol) te behouden indien dat wenselijk is voor opsporing. Het SIS is een actie – op controle – gericht systeem op hit/no hit basis en bijgevolg niet een systeem gericht op het bijeen brengen van bewijzen en achtergrondinformatie voor de opsporing. Ook met dat kenmerk van het SIS wordt in de afweging rekening gehouden.

De leden van de PVV fractie vragen naar de registratie van asielzoekers in het Entry Exit Systeem (EES) en de effectiviteit van het EES.

In het voorgestelde EES worden alle derdelanders geregistreerd wanneer zij het Schengengebied daadwerkelijk in- en uitreizen. In het EES worden gegevens geregistreerd van personen in het bezit van een visum en aldus legaal de EU zijn binnengekomen. Hierin staan dan ook geen gegevens geregistreerd van illegaal in de EU verblijvende migranten die de EU illegaal via de buitengrenzen zijn binnengekomen. Het EES is een modernisering van het bestaande systeem, waarin stempels moeten worden gezet in paspoorten op basis waarvan grenswachters moeten vaststellen of een vreemdeling zijn verblijfstermijn niet overschrijdt. Hiermee wordt meer zicht verkregen op personen die na het verstrijken van hun verblijfsduur niet vertrekken. Deze gegevens kunnen bijdragen aan een geïntegreerde benadering van de bestrijding van illegale migratie en illegaal verblijf.

Daarnaast vragen de leden wat het kabinet verstaat onder het beheersbaar maken van de instroom.

De inzet gericht op alle onderdelen van (in het bijzonder) de centrale Mediterrane route alsook de voortdurende monitoring van andere routes als de Westelijke Balkanroute zijn voor het kabinet belangrijke uitgangspunten bij het beheersbaar maken van de instroom. Hieronder wordt inzet verstaan in herkomst- en transitlanden, in landen van waaruit de migranten de oversteek naar Europa wagen, aan de grenzen van de EU, binnen de EU, en in Nederland. Van belang is om de illegale migratiestroom richting de EU te voorkomen door een integrale aanpak waarbij niet alleen maatregelen genomen worden ten aanzien van grensmanagement, maar ook bestrijding van migratiecriminaliteit en samenwerking met derde landen, waaronder op het gebied van terugkeer. Het kabinet steunt de door de Commissie ingezette lijn hierin. Wij zullen de instroom ondanks deze inspanningen echter nooit volledig kunnen stoppen, ook al tonen maatregelen als de EU-Turkije Verklaring en de ingevoerde grensmaatregelen langs de Westelijke Balkanroute wel aan dat een aanzienlijk verschil gemaakt kan worden.

Tevens vragen de leden van de PVV-fractie op welke bilaterale inspanningen van individuele lidstaten gedoeld wordt.

Het kabinet steunt de bilaterale inspanningen van onder meer Italië om de migratiestromen langs de centrale Middellandse Zeeroute onder controle te krijgen. Dat geldt ook voor activiteiten die zijn gericht op het versterken van de grenzen in het zuiden van Libië, waartoe ook wordt opgeroepen in de Verklaring van Malta. Korthedshalve verwijs ik u naar het verslag van de informele Europese Raad van 3 februari jl.¹⁰ waar de genoemde Verklaring is aangenomen.

De leden van de PVV-fractie vragen naar het onderscheid tussen migranten en asielzoekers tijdens maritieme Frontex-operaties.

In het algemeen geldt dat op basis van het zeerecht mensen die in noodsituaties op zee verkeren, geholpen dienen te worden. Drenkelingen moeten worden gered en naar een veilige haven worden gebracht waarbij geen schending kan zijn van refoulement.

¹⁰ Kamerstukken II 2016/17, 21 501-20, nr. 1192.

Tot slot vragen de leden naar de uitspraken van Frans Timmermans die namens de Commissie stelt dat de grenscontroles binnen de Schengenzone beëindigd dienen te worden.

Op 11 mei jl. heeft de Raad een Uitvoeringsbesluit tot vaststelling van een aanbeveling aangenomen om de binnengrenscontroles van Zweden, Denemarken, Duitsland, Oostenrijk en Noorwegen voor de derde en laatste keer met ten hoogste 6 maanden te verlengen. Deze termijn verloopt op 11 november 2017. Op basis van deze aanbeveling mogen de betreffende landen besluiten of ze de binnengrenscontroles met zes maanden verlengen. Eerste vicevoorzitter van de Commissie, de heer Timmermans, heeft bij de presentatie van de aanbeveling gesteld dat na deze periode van zes maanden de Unie weer een volledig functionerend Schengengebied zal hebben. Het kabinet is van mening dat dergelijke grensmaatregelen altijd in de daarvoor geldende Europese kaders moeten worden genomen. Over het kabinetsstandpunt inzake het verlengen van de herinvoering van binnengrenscontroles verwijs ik u naar de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 18 mei jl.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff